

GELOOFSVRAGEN

Vraag het aan Theo

Erik DE SMET

- Kerk gaat discreet en wijs om met exorcisme
- Ook paus Franciscus gelooft in het persoonlijke kwaad, in de duivel

Wereldwijd ontstond onlangs opschudding toen beelden de ronde deden van paus Franciscus die een jongen in een rolstoel de handen oplegde, waarop die onbedaarlijk begon te gillen. Verichte de paus hier een exorcisme, een duiveluitbanning, vroeg de pers zich af. Het Vaticaan ontkende: de paus zou slechts een gebed hebben uitgesproken. Niettemin was het zowat meest spectaculaire uit het christendom plots weer volop actueel.

Wat is exorcisme eigenlijk, los van het beeld dat griezelfilms ervan ophangen? Als de Kerk ambtelijk en met gezag in naam van Jezus Christus smeekt om bescherming tegen het kwade en om bevrijding van zijn macht, dan is er sprake van exorcisme. Duiveluitbanning is dus verbonden met het kerkelijke ambt. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen klein en groot exorcisme. Dat laatste mag slechts met toestemming van de bisschop wor-

den uitgevoerd. Je moet het ook aanvragen bij het bisdom en de betrokken priesters moeten ter zake zijn gevormd.

Voor exorcisme bestaat een specifiek ritueel, in 1999 door Johannes-Paulus II goedgekeurd. Daarnaast zijn er specifieke vormingssessies voor exorcisten. De Kerk zal ter zake evenwel steeds discretie, wijsheid en nuchterheid hanteren. Het ritueel behelst ook niets anders dan gebed en Schriftlezing. Een eventuele medische behandeling, ook van psychiatrische aard, mag nooit worden gestaakt.

Velen beseffen het niet, maar in eenvoudige vorm komt de verjaging van het kwaad – wat 'exorcisme' letterlijk betekent – ook voor in het ritueel van het doopsel. Zo zal de voorganger, in verstaanbare bewoordingen, de dopeling of meter/peter steeds vragen te verzaken aan het kwaad en wordt in gebed gevraagd de dopeling te beschermen tegen het kwade. In de oude ritus was de symboliek van het verjagen van het kwaad, de Satan, nog scherper.

Volgens de Kerk kan een mens overmand geraken door het kwaad. Dat kan zelfs een duivels gewicht krijgen in verlamdende situaties als oorlog, tegenwoord, barbaarsheid en perversi-

teit. Maar is het nu het kwaad of de Kwade? Uit de evangeliën weten we dat Jezus zelf het kwaad bestempelde als de „vader van de leugen”, (Johannes 8, 44). De duivel opereert als een persoon bij de bekoring van Jezus in de woestijn. Satan wordt hij ook genoemd, wat letterlijk 'tegenstander' betekent. Ook de evangelisten zien de duivel aan het werk: hij is het die Judas aanzet Jezus over te leveren of die Petrus dwaaze uitspraken in de mond legt.

Angst voor het duivelse is onchristelijk. Tenslotte overwon Jezus de Satan

„Wees nuchter en waakzaam. Uw vijand, de duivel, zwerft rond als een brullende leeuw, op zoek naar een prooi om die te verslinden. Weersta hem, sterk door het geloof”, lezen we in de Eerste Brief van Petrus (5, 8).

De Bijbel trekt het geloof in de duivel niet in twijfel, integendeel. Hedendaagse gelovigen stellen zich echter de vraag of het beeld van de duivel als het persoonlijke kwaad niet voortkomt uit ander religies en verbonden is aan een verouderde

wereldvisie. „Ik geloof dat de duivel bestaat”, zegt Jorge Bergoglio/paus Franciscus in het gespreksboek *Over hemel en aarde* (Lannoo, 2013). „Persoonlijk ervaar ik hem steeds als ik in de verleiding ben iets te doen wat niet is wat God van mij vraagt. Het leven van de mens op aarde is een strijd, in die zin dat mensen voortdurend op de proef worden gesteld. Dat wil zeggen: ze vechten voortdurend om situaties het hoofd te bieden en boven zichzelf uit te stijgen.”

Jorge Bergoglio beklemtoont in de gesprekken met rabbijn Abraham Skorka, opgenomen in bovengenoemd boek, echter ook dat het bestaan van de duivel niet hetzelfde is als het demoniseren van dingen en mensen. De mens wordt bekoord, maar dat betekent niet dat je een ander mag demoniseren.

Angst voor het duivelse is onchristelijk, omdat Jezus tenslotte definitief de kracht van het kwade overwon. Wie Jezus navolgt, beaamt dat het kwaad niet onvermijdelijk is.

Reacties op deze bijdrage en nieuwe vragen voor de rubriek zijn welkom bij *Kerk & Leven* • *Vraag het aan Theo*, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen of via geloofsvragen@kerknet.be.

Opvolger voor Jan Dumon

De Portugese priester Fernando Domingues, rector van de Urbaniana-universiteit in Rome, wordt de nieuwe secretaris-generaal van de Pauselijke Missiewerken van Sint-Petrus Apostel. Hij volgt mgr. Jan Dumon op, priester van het bisdom Brugge, die deze functie waarnam sinds 2005. De Pauselijke Missiewerken van Sint-Petrus Apostel ondersteunen de priesteropleidingen in de Jonge Kerken zowel pastoraal als financieel.

Europa almaar intoleranter

Mgr. Mario Toso, secretaris van de Pauselijke Raad voor Rechtvaardigheid en Vrede, klaagt de groeiende onverdraagzaamheid tegenover christenen in Europa aan. Hij stelt vast dat ze hoe langer hoe minder in het openbaar mogen uitkomen voor hun geloof. Ook in hun beroepsleven wordt het hen almaar moeilijker gemaakt om hun geweten te volgen. Mgr. Toso: „Onverdraagzaamheid in naam van de verdraagzaamheid is nog steeds onverdraagzaamheid. Een ernstig gefundeerd gelovig moreel standpunt een plaats ontzeggen in het publieke debat is onverdraagzaam en ondemocratisch. Wij moeten discriminatie en het aansporen tot haat tegen christenen bestrijden. Dat moet hand in hand gaan met de bevordering van de godsdienstvrijheid. Het recht om in God te geloven en zijn geloof te beleven, is een fundamenteel mensenrecht.” (IVH)

Tekeningen voor Pakistan

Achterneven en -nichten willen levenswerk pater Pol in Pakistan ondersteunen

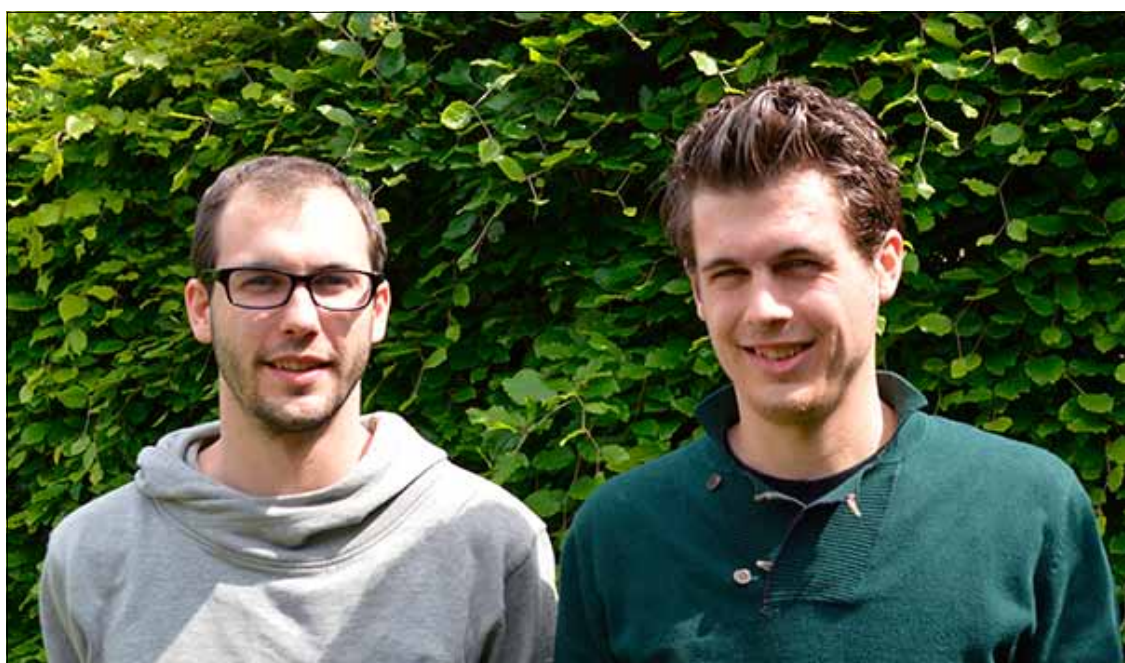
Duizend kindertekeningen hingen er onlangs aan wasdraden in de parochiekerk van Meeuwen in Limburg. Ze werden verkocht tegen 10 euro per stuk ten voordele van het werk van pater Pol Evens in Pakistan. De uit Meeuwen afkomstige missionaris, die in Pakistan tientallen scholen bouwde, waar zowel christenen als moslims welkom zijn, was zelf ook aanwezig.

Het was meteen het eerste wapenfeit van de vzw Geef een kind een kans, opgericht om kinderen in Pakistan op school te laten gaan. Joris en Bram Evens zijn achterneven van pater Pol, de broer van hun opa. Samen met hun zus Goele en een nicht bedachten ze de actie.

Maaïke Neuville

„De band met Pol, die ons overigens doopte, bleef altijd sterk, ook al was hij ver weg”, vertellen Bram en Joris. „Hij sprak neven en nichten aan om brieven uit te wisselen met Pakistaanse kinderen. Er werden acties voor zijn projecten georganiseerd en verscheidene familieleden trokken al naar Pakistan. Wij wilden gestructureerd en op lange termijn werken. Ook als Pol er niet meer zal zijn – hij is de laatste Vlaamse kapucijn in Pakistan – willen we wat hij ginds opbouwde niet laten.”

Trotse meter van de vzw is Maaïke Neuville, bekend van de televisieseries *Van vlees en bloed* en *Clan*. In 2010 trok de actrice

Joris Evens (links) en Bram Evens (rechts) ondersteunen het onderwijs in Pakistan. © Erik De Smet

op wereldreis en passeerde in Pakistan bij Pol. Ze bleef er enkele weken en draaide er met een handcamera een reportage. „Pol zet zich in voor de kinderen in de regio van Bhai Pheru, op een manier die ik zelden zag”, getuigt ze. „Zijn geloof sterkt hem, maar hij legt het geenszins op aan zijn omgeving. Zijn enige motor is naastenliefde. Daarom wordt Pater Pol, 'grote pater' genoemd. Ik kan het enkel beamen.”

Joris Evens zocht inspiratie bij een internationale actie met kindertekeningen en vertaalde het

concept naar Meeuwen. „Met de opbrengst van één tekening kan een kind een jaar op school”, vertelt hij. „Met z'n drieën trokken we langs alle klassen in de gemeente met ons verhaal over kinderarbeid in Pakistan. Meer dan negentig procent van de leerlingen zond een tekening in. We haalden vlotjes de kaap van de duizend om te tijdens de Dorpsfeesten te verkopen.”

Ook bekende kunstenaars zoals de in Meeuwen wonende Koen Vanmechelen, bekend van zijn projecten met kippen, en illus-

trator Frank Daenen kregen ze mee. Hun tekeningen werden verloot. Vanmechelen zond eerder al zijn grote houten kindervriend, *De Cosmogollem*, met een container naar Pakistan.

Joris en Bram: „De meeste kinderen in de scholen van pater Pol zijn gesponsord. Het zou spijtig zijn dat dit zou wegvallen. Slechts door onderwijs kan er in Pakistan emancipatie op gang komen.” (EDS)

Meer info via www.geefeenkind.eenkans.be.

Advertentie

GOEDKOOPSTE in zijn assortiment

Spaghetti
Everyday spaghetti
500 g

GOEDKOOPSTE in dit assortiment Per kg

€ 0,36
€ 0,72/kg

colruyt
laagste prijzen